

Ondas do mar de uigo
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

se uistes meu amigo. e ay
se uistes meu amigo. e ay

Oa uen uino e fano.
e del rei primado.
e uen madeira uigo.

Ora primado
comigo. ala piqueta de u.

mar salido e murtremo las ondas.
la humana fremosa uedes de quido.

ala piqueta de uigo e amar leuado.
e murtremo las ondas.

ala piqueta de uigo e amar leuado.
e murtremo las ondas.

ala piqueta de uigo e amar leuado.
e murtremo las ondas.

Andas se sab ora meu
amigo. comica fanceua estou

en uigo. e nou namorada.
e uen madeira uigo.

Andas se sab ora meu
amigo. comica fanceua estou

emcu fanceua
e nullas gaudas no ei comigo.
e uen madeira uigo.

Omeu fanceua en uigo namo.
e nullas gaudas no ei comigo.
e uen namorada.

En nullas gaudas no ei comigo.
e uen namorada.

En nullas gaudas no ei comigo.
e uen namorada.

Quanto saberes amar
meu amigo. e amar nos emos

amar nos emos.
e amar nos emos.

amar nos emos.
e amar nos emos.

amar nos emos.
e amar nos emos.

Cantas mig aie mar leuado.
e uen madeira uigo.

Eu uen madeira uigo.
e uen madeira uigo.

En uigo no sagrado.
e uen madeira uigo.

En uigo no sagrado.
e uen madeira uigo.

Bailana corpo uelido.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

Que nunc ouier amado.
e uen madeira uigo.

NARRACIÓN

O texto narrativo, en contraposición coa descrición, exposición e argumentación, posúe as seguintes peculiaridades:

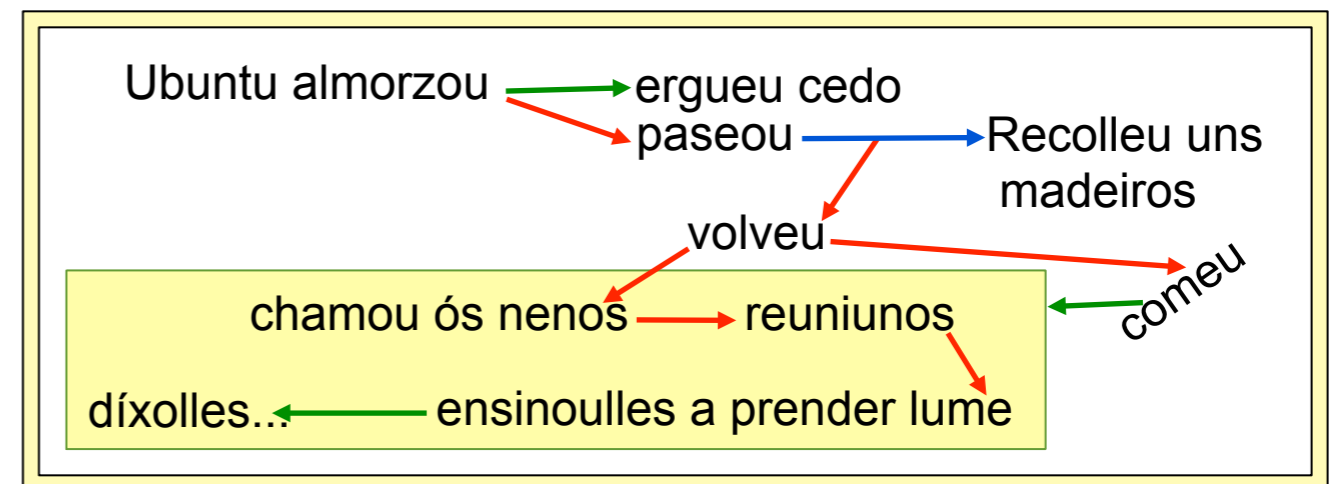
1. Achega unha **temporalidade que posúe carácter estruturador**.

Conta o que fixo Ubuntu pola mañá des que espertou

Hoxe Ubuntu **almorzou** despois de erguer cedo. Logo, ás dez e cuarto, mentres **deu** un paseo pola selva, **recolleu** uns madeiros. Cando xa estaba de volta, antes de comer, **chamou** ós nenos, **reuniunos** a todos e inmediatamente **ensinoules** a prender lume tras dicirlles:

-Estade atentos.

2. A **acción** é un elemento primordial.

- Empréganse **verbos predicativos** (todos aqueles que non son sinónimos de ser ou estar) que expresan accións: almorzar, erguer, pasear, recoller...

→ despois
→ durante
→ antes

- Emprégase o **perfecto de indicativo**, ás veces o presente ou o imperfecto de indicativo.

1. Acheга unha **temporalidade** que posúe carácter estruturador.
2. A **acción** é un elemento primordial.
3. Empréganse **conectores temporais**

Os conectores temporais son **adverbios de tempo**, frases nominais, **frases preposicionais** ou **oracións subordinadas**, que funcionan como complementos circunstanciais de tempo

**Hoxe Ubuntu almorzou despois de erguer cedo. Logo, ás dez e cuarto, mentres deu un paseo pola selva, recolleu uns madeiros. Cando xa estaba de volta, antes de comer, chamou ós nenos, reuniunos a todos e inmediatamente ensinoulles a prender lume tras dicirlles:
-Estade atentos**

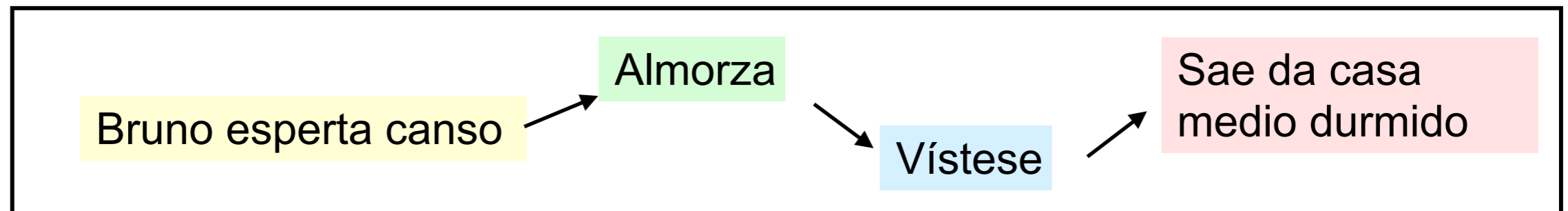
4. A narración soe ir acompañada doutras formas de expresión: **diálogo**, **descrición**.

Hoxe Ubuntu, **o xefe da pequena aldea que está máis alá do río das augas revoltas**, almorzou despois de erguer cedo. Logo, ás dez e cuarto, mentres deu un paseo pola selva, recolleu uns madeiros. Cando xa estaba de volta, antes de comer, chamou ós nenos, reuniunos a todos e inmediatamente ensinoulles a prender lume tras dicirlles:

-Estade atentos

Unha narración responde estas preguntas: que ocorre?, quen nolo conta?, quen intervén na historia?, cando ocorre? e onde ocorre?. As respostas a estas cuestións permitirannos descubrir:

A historia → É o conxunto de feitos que se contan

O relato → É o resultado de o narrador contar a historia. Pode empezar polo final da historia e logo ir anticipando datos, sendo o tempo da historia diferente ó do relato; ou pode ser o tempo da historia igual ó do relato.

Bruno saíra da casa medio durmido, xa se vestira, xa almorzara, pero espertara moi canso.

Narrador	<p>É quen conta a historia.</p> <p>Se participa no relato, falaremos de narrador interno, O narrador interno exprésase en primeira persoa.</p> <p>Se non participa, falaremos de narrador externo. O narrador externo exprésase en terceira persoa.</p>
Narratario	<p>É aquel ó que se lle conta a historia, o receptor ou destinatario. Nos textos literarios ou cinematográficos, é frecuente que non haxa un narratario real, pero pode haber un narratario ideal ou virtual: Non é o mesmo escribir un conto para adultos ca para críos.</p>
Historia	<p>Conxunto de feitos que se contan ordenados cronoloxicamente. É o primeiro instrumento con que o autor, ou o autor-narrador, conta para desenvolver a narración</p>
Relato	<p>É o resultado de o narrador contar a historia. Pode empezar polo final da historia e logo ir anticipando datos, sendo o tempo da historia diferente ó do relato; ou pode ser o tempo da historia igual ó do relato.</p>
Acción	<p>Conxunto de feitos que se producen nun espazo e nun tempo concretos ou escasamente determinados.</p>
Personaxes	<p>Son os protagonistas da trama. Poden ser principais ou secundarios, planos ou redondos, protagonistas, adxuvantes...</p> <p>Distinguiremos entre caracterización directa (cando o narrador expresa como é o personaxe) de caracterización indirecta (coñecemos o personaxe polos seus actos).</p>

Todos temos historias para contar. A maneira de facelo fainas máis ou menos interesantes. Na orixe de toda narración escrita hai un escritor de carne e óso. Pero ese escritor, na narración literaria, non é quen fala no relato. Ten á súa disposición varios disfraces: son os distintos narradores que pode elixir á hora de contar. Non é o **autor**, senón un **narrador**, quen conta a historia.

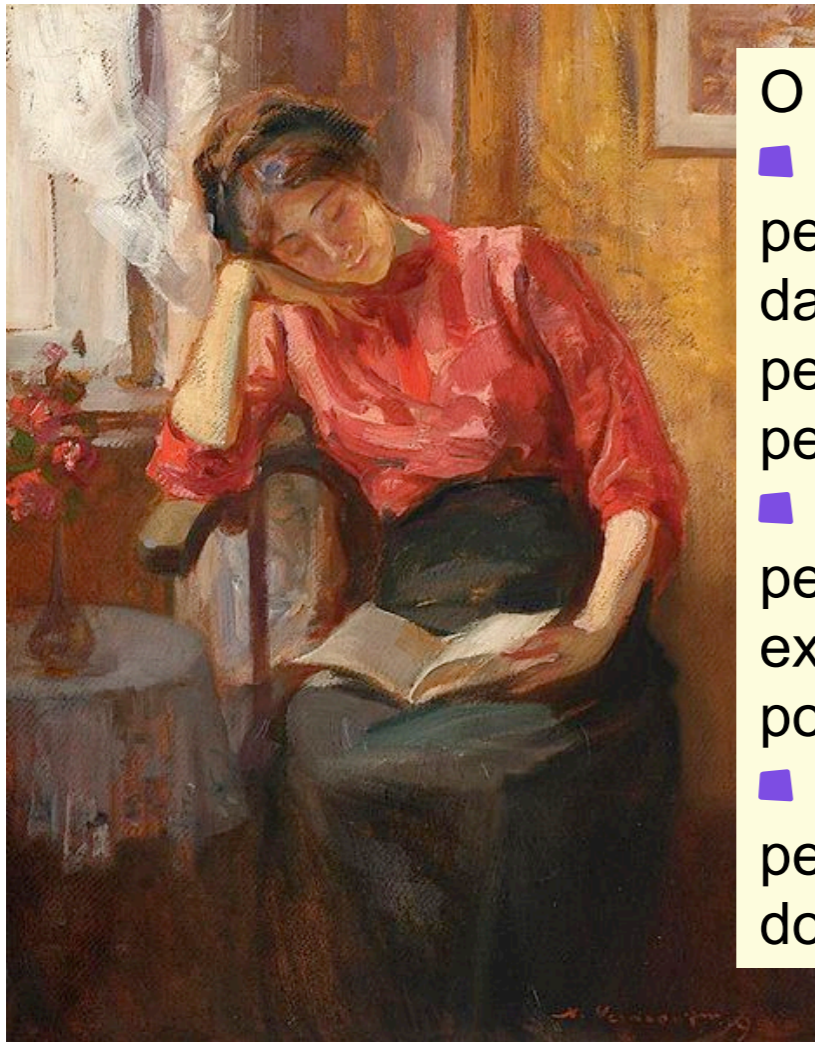
Autor e narrador son cousas distintas. O autor pódenos contar algo transformándose en quen queira: pode cambiar de sexo, de carácter, de clase social, de ideoloxía, de época vivida. Hai infinidade de narradores entre os que escoller un tipo de voz narrativa. Cada un aportará unhas características distintas ó texto. Por iso, segundo o que queiramos contar, convirá máis empregar un narrador ou outro.

O narrador non é o autor real. O **autor** escolle o **punto de vista** ó facer que o narrador relate

Funcións do narrador

- Expoñer os feitos
- Describir os personaxes e a súa situación
- Opinar sobre o que ocorre
- Non opinar, senón observar
- Anunciar o diálogo
- Falar de si mesmo
- Manterse totalmente á marxe da historia

O narrador pode ter

- Unha **VISIÓN <POR DETRÁS>**: O narrador sábeo todo sobre o personaxe. Sabe a súa historia, é coñecedor da súa vida, mesmo daqueles sucesos que o personaxe non recorda; sabe os seus pensamentos. Incluso interpreta e di cousas que os mesmos personaxes non ousan dicirse a si mesmos ou ós demais
- Unha **VISIÓN <CON>**: O narrador sabe o mesmo cós personaxes, e sábeo con eles; non coñece con anticipación a explicación dos acontecementos. Esta visión <con> caracterízase pola elección dun personaxe como centro do relato.
- Unha **VISIÓN <DESDE FÓRA>**: O narrador sabe menos cós personaxes, porque se limita unicamente a ser testemuña ocular dos feitos.

Os principais puntos de vista que o **narrador** pode adoptar son:

- **OMNISCIENTE**: 'Visión por detrás'. Sábeo todo.

- **EU PROTAGONISTA**: O eu narrador conta a historia en primeira persoa coa limitación dos seus exclusivos coñecementos, percepcións e informacións.

- **EU TESTEMUÑA**: En primeira persoa un personaxe narra unha historia na cal non intervén máis ca como simple observador. A adopción deste punto de vista limitado imponlle ó autor a renuncia ó coñecemento do pasado e pensamento dos personaxes.

Os personaxes

Poden ser **principais** (protagonista, antagonista) ou **secundarios**,

/ |

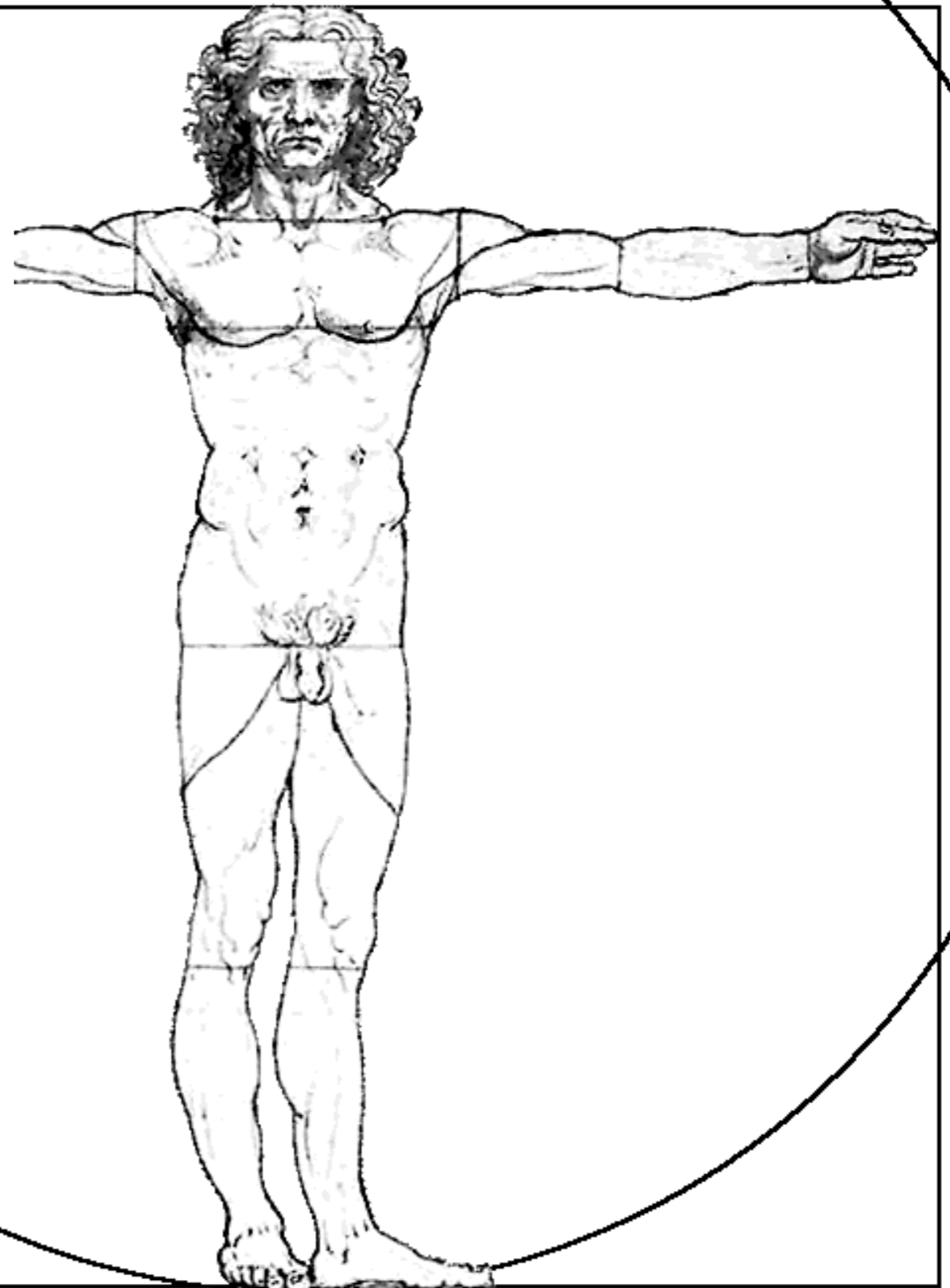
Poden estar escasamente caracterizados (**personaxes planos**) e non evolucionar psicolóxicamente ou estar moi ben caracterizados (**personaxes redondos**)

/ |

A caracterización do personaxe pode ser directa ou indirecta.

É **directa** cando o narrador nos di directamente cales son as calidades do personaxe facéndolle coas palabras un retrato.

É **indirecta** cando o lector é quen debe deducir o carácter do personaxe, partindo das accións en que está implicado, do xuízo que dan del outros personaxes, ou do seu modo individual de ver a vida ou as relacións humanas.

Licenzas das imaxes

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Feuerreiben.gif>

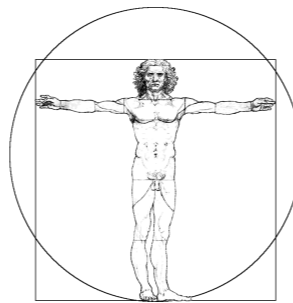
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Martim_Codax_Cantigas_de_Amigo.jpg

<http://gl.wikipedia.org/wiki/Ficheiro:Narracion.Relato-Historia.jpg>

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Morfing.gif>

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitruvian_man.jpg

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicolae_Vermont_-_Lectura.jpg